

Az egyedi tájértékek vizsgálata Martonvásáron

Juhászné Galló Orsolya

Szak, képzési szint és munkarend megnevezése: Természetvédelmi mérnök alapképzési szak, levelező tagozat

Intézet/tanszék (ahol a dolgozat készült) megnevezése: MATE Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék

Belső témavezető: Dr. Grónás Viktor Péter, egyetemi docens, MATE Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék

Külső témavezető: Halász Antal, természetvédelmi területfelügyelő, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

Absztrakt

Kutatásom célja a Martonvásáron 2013-ban kataszterezett egyedi tájértékek állapotának felülvizsgálata és új, természetvédelmi szempontból értékes táji elemek azonosítása volt. A vizsgálat során arra kerestem választ, hogy az elmúlt tizenkét évben milyen irányú változások történtek a település táji örökségében és hogyan biztosítható azok hosszú távú megőrzése.

Az eredmények alapján a martonvásári tájértékek állapota alapvetően stabil maradt. A 2013-ban felmért harminc érték közül három állapota javult, háromé romlott, míg a többségnél nem történt számottevő változás. A kedvező állapotmegőrzés különösen a Martonvásári-park Természetvédelmi Területen tapasztalható, ahol a folyamatos kezelői jelenlét és a kiemelt védettség biztosítja az értékek fennmaradását. A felülvizsgálat ugyanakkor rávilágított a védettségi kategóriák közötti átfedésekre és arra a tényre, hogy a többszörös védettség sem jelent minden esetben biztos állagmegőrzést.

A külterületeken három új táji érték került azonosításra: egy magányosan álló kocsányos tölgy, egy időszakos vizes élőhely a Szent László-patak mentén, valamint egy idős nyárfa az Erdőhát pusztai dűlőút mellett. Ezek az értékek a Brunszvik-uradalom egykori tájszerkezetének maradványai, ezért egyszerre bírnak természeti és kultúrtörténeti jelentőséggel. Közülük a kocsányos tölgy megőrzése kiemelt fontosságú. Állapotának megőrzése érdekében 20 méteres védőzóna kijelölését, a gazdálkodási tevékenység korlátozását évenkénti egy kaszálásra, a növényorvosi beavatkozás elvégzését és a fa helyi jelentőségű természeti emlékké nyilvánítását javasoltam.

A kutatás megerősítette, hogy a tájértékek megőrzése hosszú távon csak a helyi közösség bevonásával és az önkormányzat aktív szerepvállalásával biztosított. A lakosság és az iskolák bevonásával megvalósuló közösségi értékgyűjtés, tematikus séták, fotó- és rajzpályázatok, illetve a fiatalok környezeti nevelése mind hozzájárulhat ahhoz, hogy a táji örökség megőrzése a helyi identitás részévé váljon.